

MVJ/KOGWRR

Ministerie van Justitie	
Dossier	
Datum	20 JULI 2006
Nummer	66154133630
Ambt.	mm. mr. Abels

Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak

De Minister van Justitie
Mr. J.P.H. Donner

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Door Reg. DIV kopie gezonden
BOB
DONNER

Datum : 10 juli 2006
 Uw kenmerk : 5413290/06/6
 Ons kenmerk : B.2.1.5./1278/NA
 Bijlage(n) : 1
 Onderwerp : Ontwerp-wetsvoorstel inzake de positie van de deskundige in het strafproces

11/8 06 /
 ontvanger
 11/8 08

Geachte heer Donner,

Bij brief van 30 maart 2006 heeft u aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) advies gevraagd met betrekking tot het ontwerp-wetsvoorstel inzake de positie van de deskundige in het strafproces.

Het advies dat u als bijlage bij deze brief aantreft is voorbereid door leden van de NVvR en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Namens het hoofdbestuur van de NVvR,
de Wetenschappelijke Commissie,

Mr. drs. N.H.A. Arkenbosch,
secretaris

ADVIES

inzake

het ontwerp-wetsvoorstel inzake de positie van de deskundige in het strafproces

1. Inleiding

Bij brief van 30 maart 2006 (kenmerk 5413290/06/6) heeft de Minister van Justitie de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) advies gevraagd over het ontwerp-wetsvoorstel inzake de positie van de deskundige in het strafproces.

Het onderhavige advies is voorbereid door een werkgroep van leden van de NVvR en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

2. Doel en inhoud van het ontwerp-wetsvoorstel

Het ontwerp-wetsvoorstel heeft tot doel de regeling van de deskundige in strafzaken te verbeteren en aan te vullen. Het beoogt in het bijzonder de positie van de verdediging te versterken en kent aan de verdachte het recht toe om te verzoeken om een tegenonderzoek. Verder bedoelt het voorstel de eerder in gang gezette ontwikkeling voort te zetten om de toepassing van de bevoegdheden van de rechter-commissaris ook buiten het verband van het gerechtelijk vooronderzoek mogelijk te maken. De positie van de rechter-commissaris wordt hierdoor versterkt. Dit draagt bij, aldus de ontwerp-memorij van toelichting, tot het bereiken van een beter evenwicht tussen de toepassing van dwangmiddelen en de uitoefening van bevoegdheden door het openbaar ministerie enerzijds en de mogelijkheden van de verdediging om wezenlijk invloed uit te oefenen op de onderzoekshandelingen en het vergaren van onderzoeksresultaten in het vooronderzoek anderzijds.

In de ontwerp-memorij van toelichting is vermeld dat bij het opstellen van het wetsvoorstel de verschillende belangen opnieuw zijn afgewogen. Genoemd worden: het belang van het onderzoek en de materiële waarheidsvinding, het belang van een eerlijke procesvoering, waaronder dat van de zogenaamde 'equality of arms' en dat van berechting binnen een redelijke termijn.

Het voorstel beoogt het Wetboek van Strafvordering op drie onderdelen aan te vullen. In de eerste plaats zal aan het Eerste Boek een afzonderlijke titel (IIIC) worden toegevoegd, waarin opgenomen de rechten en plichten van de deskundige tijdens het voorbereidende onderzoek en het onderzoek op de terechtzitting (de ontwerp-artikelen 51i tot en met 51m Sv). In de tweede plaats bevat het ontwerp een uitwerking van de regeling op grond waarvan een deskundige door de officier van justitie in het voorbereidende onderzoek kan worden benoemd (de ontwerp-artikelen 150, 150a en 150b Sv). In de derde plaats verruimt het wets

voorstel de bevoegdheden van de rechter-commissaris, optredend buiten het verband van het gerechtelijk vooronderzoek (ontwerpartikelen 176 e.v. Sv).

3. Algemene opmerkingen

3.1. Inleiding

De NVvR heeft kennis genomen van de beweegredenen voor een nadere regeling van de positie van de deskundige in het Wetboek van Strafvordering. De NVvR onderschrijft dat een goede en evenwichtige wettelijke regeling van de inschakeling van deskundigen gewenst is: in het strafrechtelijk onderzoek wordt dikwijls gebruik gemaakt van deskundigen. Hoewel de rechter uiteindelijk zelf oordeelt, doet hij recht mede op basis van de door de deskundige aangeleverde informatie. Mede in het licht van het onderzoek dat reeds is gedaan in het kader van het onderzoeksproject Strafvordering 2001, geeft de doelstelling van het wetsontwerp geen aanleiding tot verdere opmerkingen.

Dit is anders voor de wijze waarop een en ander in het thans voorliggende ontwerp is uitgewerkt. Het ontwerpvoorstel biedt, overeenkomstig zijn doelstelling, een versterking van de mogelijkheden voor de verdediging om betrokken te worden bij de aanwijzing van een deskundige en het onderzoek door de deskundige. Daartegenover staat echter, dat de voorgestelde regeling versnipperd raakt over het Wetboek, in enkele opzichten inbreuk maakt op de systematiek van het Wetboek en overigens niet in alle opzichten de rechtspraak de gewenste duidelijkheid en consistentie biedt. Verderop in dit advies zal dit worden uitgewerkt.

Een aantal onderwerpen, waaronder de aan de deskundige te stellen eisen, de wijze van diens aanwijzing en beëdiging, de aard van het technisch onderzoek dat de officier van justitie kan opdragen en de wijze van uitvoering van een tegenonderzoek, zullen worden opgenomen in een nog te vervaardigen algemene maatregel van bestuur (zie de voorgestelde artikelen 51i, derde lid, 51k, tweede lid, 150, tweede lid, en 150a, derde lid). Dit maakt dat de voorgestelde regeling op dit moment niet in volle omvang kan worden overzien; de ontwerp-memorandum van toelichting zegt hierover heel weinig. De NVvR zal te zijner tijd gaarne over de voorgenomen algemene maatregel van bestuur adviseren.

3.2. Opmerkingen over de verhouding van de voorstellen tot het systeem van het Wetboek van Strafvordering

De NVvR constateert dat de regeling van de ontwerpartikelen 176 tot en met 176c naast de reeds bestaande regeling van de artikelen 227 tot en met 236 Wetboek van Strafvordering komt te staan. De NVvR vreest dat het naast elkaar bestaan van enerzijds een regeling geldend binnen het gerechtelijk vooronderzoek en anderzijds een – slechts deels hiermee overeenkomende – regeling geldend buiten het gerechtelijk vooronderzoek tot verwarring zal leiden.

In dit verband wijst de NVvR ook op het algemene, inleidende karakter van de huidige Titel II van het Tweede boek van het Wetboek van Strafvordering. Deze tweede titel kent thans geen specifieke bevoegdheden toe aan de rechter-commissaris en geldt onverkort (ook) voor het gerechtelijk vooronderzoek. De voorgestelde artikelen 176 tot en met 176c breken hiermee, in die zin dat ze wel specifieke bevoegdheden aan de rechter-commissaris toekennen.

Bovendien gelden deze uitsluitend buiten het gerechtelijk vooronderzoek. Dat levert nieuwe bevoegdheden op; waar in het huidige stelsel aan de rechter-commissaris geen onderzoeksbevoegdheid toekomt die hij ambtshalve of op verzoek van de verdediging buiten het gerechtelijk vooronderzoek of de mini-instructie kan uitoefenen, is dat in de voorgestelde regeling wel het geval.

Overigens creëert het wetsontwerp meer bevoegdheden voor de rechter-commissaris die aan het huidige systeem van het Wetboek vreemd zijn. Zo biedt ontwerpartikel 150b, tweede lid, de verdediging de mogelijkheid van beroep op de rechter-commissaris in het geval van een weigering van de officier van justitie om op verzoek van de verdediging een (bepaalde) deskundige te benoemen of een tegenonderzoek te laten verrichten. Dat wijkt af van de gebruikelijke situatie waarin tegen handelingen of beslissingen van de officier van justitie bij de rechtbank – en niet bij de rechter-commissaris – kan worden opgekomen.

De NVvR vraagt zich af waarom voor een zo ingrijpende inbreuk op het bestaande systeem is gekozen. Ligt aanpassing van de bestaande regeling van de artikelen 227 tot en met 236 Wetboek van Strafvordering niet veel meer in de rede? Deze regeling zou immers – zoveel mogelijk – buiten het gerechtelijk vooronderzoek van overeenkomstige toepassing verklaard kunnen worden, zoals dat thans ook al het geval is voor de mini-instructie.

De NVvR vraagt zich ten slotte af, met het oog op de door artikel 6 EVRM voorgeschreven redelijke termijn, of een handeling zoals de benoeming van een deskundige door de rechter-commissaris buiten het gerechtelijk vooronderzoek, moet worden gekwalificeerd als een daad van opsporing of als een daad van vervolging. De ontwerpmemorie van toelichting geeft hierover geen uitsluitsel.

3.3. Toepassingsbereik van de ontwerpartikelen 51i tot en met 51m

Niet duidelijk is of de in deze artikelen voorgestelde regeling ook is bedoeld voor toepassing door de raadshoofd-commissaris (artikel 420 Wetboek van Strafvordering) en voor toepassing in de raadkamerprocedure (artikel 21 e.v. Wetboek van Strafvordering). De NVvR zou het op prijs stellen indien in de ontwerpmemorie van toelichting hieromtrent uitsluitsel wordt gegeven.

De voorgestelde regeling en de ontwerpmemorie van toelichting laten ruimte voor de opvatting dat de voorgestelde artikelen 51i tot en met 51m alleen van toepassing zijn op de (vaste gerechtelijke) deskundige aangewezen door de rechter, al dan niet op verzoek van de officier van justitie of de verdachte (ontwerpartikelen 150b, tweede lid, 176, eerste lid, 176c), en niet op de deskundige, die is benoemd door de officier van justitie (ontwerpartikel 150, eerste lid) of is aangewezen door de verdachte (ontwerpartikel 176b, eerste lid).

Ten slotte komt de vraag op of de regeling van de ontwerpartikelen 51i tot en met 51m ook van toepassing is op deskundigen die zich buiten Nederland bevinden. En zijn deze deskundigen dan ook verplicht – zie ontwerpartikel 51j, eerste lid – om de opgedragen diensten te verrichten? Zo ja, hoe wordt hieraan de hand gehouden?

De NVvR beveelt gezien het vorenstaande aan het toepassingsbereik van de ontwerpartikelen 51i tot en met 51m – bijvoorbeeld in een schakelbepaling – te expliciteren, zowel ten aanzien van de verschillende fasen van het strafproces als ten aanzien van de op uiteenlopende wijze bij de strafzaak betrokken (buitenlandse) deskundigen.

Meer in het algemeen merkt de NVvR op dat het wetsontwerp een wel zeer ruime definitie van het begrip 'deskundige' kent. In de ontwerpmemorie van toelichting wordt op verscheidene plaatsen (bijvoorbeeld bladzijde 10 bovenaan) gesuggereerd dat ook degene die de ademanalyse uitvoert – de bediener van het ademanalyse-apparaat, die slechts een geautomatiseerd proces in gang hoeft te zetten en geen wezenlijke eigen inbreng heeft – als deskundige in de zin van deze regeling wordt aangemerkt. De NVvR ontgaat de noodzaak hiervan en meent dat een zo ruime definitie tot een uitholling van het begrip 'deskundige' en daarmee tot problemen zal leiden. Daar komt bij dat de tekst op bladzijde 19 van de ontwerpmemorie van toelichting ten aanzien van onderdeel D vragen oproept. Daarin wordt gezegd dat '[b]ij de benoeming ... de officier van justitie gebruik [kan] maken van de vaste gerechtelijke deskundigen of van degenen die door de politie bij het verrichten van technisch onderzoek worden ingeschakeld'. Dit wekt de indruk dat er (toch) verschillende categorieën deskundigen bestaan. De NVvR vraagt hiervoor aandacht.

Het brengen van de reclasseringsrapportage onder de algemene regeling voor deskundigen (onderdeel B van het ontwerp-wetsvoorstel) heeft grote gevolgen. Het openbaar ministerie krijgt bij de inschakeling van de reclassering – anders dan thans het geval is – te maken met de omslachtiger procedure van selectie en benoeming van deskundigen. Bovendien krijgt de rechter een belangrijke rol bij het inschakelen van de reclassering, terwijl deze niet gebonden is aan het beleid dat de Minister van Justitie ten aanzien van de reclassering voert. Ten slotte wijst de NVvR op de uiteenlopende taken die de reclassering thans heeft en waarvan de uitvoering belemmerd kan worden door de geheimhoudingsplicht die de voorgestelde regeling de reclasseringsmedewerker oplegt.

3.4. Selectie, aanwijzing en benoeming van de deskundige

Het voorgestelde artikel 51k spreekt van een aanwijzing als deskundige, op vordering van het openbaar ministerie, zonder melding te maken van enige selectie. De ontwerpmemorie van toelichting stelt (in de tweede alinea op bladzijde 14) dat de aanwijzing van vaste gerechtelijke deskundigen volgt na een selectie op, onder meer, algemene vakbekwaamheid en betrouwbaarheid. De NVvR vraagt aandacht voor het uiteenlopen van de wettekst en de toelichting op dit punt. Indien het de bedoeling is dat het openbaar ministerie de selectie maakt, ware dit te expliciteren.

De NVvR vraagt zich overigens af hoe de beoogde selectie van vaste gerechtelijke deskundigen in zijn werk gaat. Wordt deze selectie uitgevoerd door het openbaar ministerie of de rechter zelf óf door een daarmee te belasten instituut? Hoe wordt gewaarborgd dat de selectie op een verantwoorde wijze geschiedt? Wordt van de selectie een rapportage gemaakt, zodat controle achteraf mogelijk is? En staat de niet-toegelaten deskundige een rechtsmiddel tegen de afwijzing ter beschikking? Verder is de vraag gerezen aan de hand van welke maatstaf wordt bepaald wanneer iemand – in plaats van een incidentele benoeming als deskundige – wordt aangewezen als vaste gerechtelijke deskundige. Op basis van de thans voorgestelde wettekst zullen deze vragen niet alle in de beoogde algemene maatregel van bestuur worden beantwoord.

De benoeming van de deskundige vindt volgens ontwerp-artikel 51i, eerste lid, plaats '[o]p de wijze bij de wet bepaald'. Onder het huidige recht kan de zittingsrechter een deskundige opdragen bepaalde diensten te bewijzen (artikel 299, derde lid, Wetboek van Strafvordering). De NVvR vraagt zich af, waar in de nieuwe regeling de grondslag is te vinden voor de benoeming van een deskundige door de zittingsrechter; het derde lid van artikel 299 Wetboek

van Strafvordering komt in het voorstel immers te vervallen (zie onderdeel J). De NVvR wil deze bevoegdheid behouden en raadt aan dat de voorgestelde regeling op dit punt wordt aangepast.

Hoewel de ontwerpregeling uitgaat van de mogelijkheid om een deskundige te verplichten zijn opgedragen taak te verrichten, zal dat volgens de NVvR in de praktijk moeten worden voorkomen. Omwille van de effectiviteit van de inschakeling van de deskundige zal moeten worden gestreefd naar instemming door de deskundige met de hem verleende opdracht. Met betrekking tot de benoeming van de deskundige wijst de NVvR nog op de discussie, hoe een dergelijke benoeming geduid moet worden: is sprake van een eenzijdige publiekrechtelijke aanstelling of van een (civielrechtelijke) overeenkomst van opdracht? Dit is onder meer van belang voor het vraagstuk of een deskundige zich op een evt. exoneratiebeding kan beroepen (zie nader: D. De Groot, Deskundigheid op voorwaarden, *Rechtstreeks* 2004/3).

3.5. Gewetensvolle taakuitoefening en geheimhoudingsplicht van de deskundige

De ontwerp artikelen 51i, tweede lid, en 51l, derde lid, bepalen dat de deskundige wordt verzocht, respectievelijk verklaart, *naar waarheid, volledig en naar beste inzicht* verslag uit te brengen. De voorgestelde artikelen 51m, tweede lid, en 228, eerste lid, schrijven voor dat de deskundige bij zijn verhoor wordt beëdigd dat hij *naar waarheid en zijn geweten* zal verklaren. Niet duidelijk is de meerwaarde van deze bewoordingen boven de terminologie van artikel 299, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat eist dat de deskundige 'zijn taak naar zijn geweten zal vervullen'. De NVvR beveelt een eenduidige terminologie aan; in de praktijk voldoet die van artikel 299 Wetboek van Strafvordering. Overigens verbaast het, dat ontwerp artikel 51j, dat handelt over de rechten en plichten van de deskundige, de verplichtingen om naar waarheid, volledig en naar beste inzicht verslag te doen en naar waarheid en zijn geweten te verklaren niet noemt.

Met betrekking tot de betekenis van de geheimhoudingsplicht, die krachtens het voorgestelde artikel 51j aan de deskundige kan worden opgelegd, wordt het volgende opgemerkt. Denkbaar is dat de (straf)rechter een deskundige wenst te benoemen die – zonder dat de rechter daarvan op de hoogte is – reeds eerder door de verdediging is geraadpleegd. De NVvR stelt zich op het standpunt dat een (vaste) gerechtelijke deskundige verplicht is hiervan melding te maken ondanks een eventuele (contractuele) geheimhoudingsplicht tegenover de eerdere opdrachtgever, de verdediging. De deskundige moet zich in dat geval (kunnen) verschonen en van zijn benoeming dient te worden afgezien. De voorgestelde regeling ware op dit punt aan te passen.

De ontwerp memoerie van toelichting stelt op bladzijde 17 dat van de deskundige geheimhouding wordt 'verwacht'. Het tweede lid van ontwerp artikel 51j spreekt daarentegen over het 'opleggen' of 'als voorwaarde stellen' van geheimhouding. De NVvR merkt op dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen beide benaderingen. Aangeraden wordt een keuze te maken en vervolgens wettekst en toelichting op elkaar af te stemmen.

3.6. Werklasteffecten voor de rechtspraak

De duur en het verloop van een strafzaak worden nadelig beïnvloed wanneer eerst kort vóór de zitting, of zelfs pas tijdens de zitting, wordt gevraagd om inschakeling van een deskundige. Hoewel de ontwerp memoerie van toelichting deze problematiek kort aanstipt, laat de

voorgestelde regeling naar de mening van de NVvR nog steeds ruimte voor het eerst ter zitting inroepen van de noodzaak van (aanvullend) deskundigenadvies. De NVvR vindt het jammer dat hieromtrent niets wordt geregeld. Een belangrijk doel van het wetsontwerp – stroomlijning en versnelling in de voorfase – is gebaat bij een regeling die eerst ter zitting gedane verzoeken om deskundigenrapportage slechts toestaat in het geval van bijzondere omstandigheden.

Hiervoor (paragraaf 3.1.) werd al melding gemaakt van het ruime begrip 'deskundige' in het ontwerp-wetsvoorstel. Indien, bijvoorbeeld, ook de bediener van een ademanalyse-apparaat op de voorgeschreven wijze zou moeten worden benoemd, is sprake van een substantiële verzwaring van de administratieve lasten voor de gerechtshoven. De NVvR wijst verder erop dat de voorgestelde regeling voor de benoeming van vaste gerechtelijke deskundigen voor de gerechtshoven tot een verzwaring van de administratieve lasten kan leiden.

4. Artikelsgewijs commentaar

4.1. Ontwerpartikel 51i

In ontwerpartikel 51i, tweede lid, wordt bepaald dat de deskundige een schriftelijk verslag uitbrengt. De NVvR vraagt zich af hoe dit zich verhoudt tot het voorgestelde artikel 51i, tweede lid, dat de rechter-commissaris de bevoegdheid geeft te bepalen dat mondeling verslag mag worden gedaan.

De woorden 'verzocht' in het tweede lid en 'kunnen' in het derde lid van ontwerpartikel 51i hebben verwondering gewekt: men vraagt zich af waardoor de keuze voor deze voorzichtige termen wordt gemotiveerd.

4.2. Ontwerpartikel 51j

4.2.1. Eerste lid

Wie is hier bedoeld met de aanduiding 'rechter'? Rust de in ontwerpartikel 51j, eerste lid, neergelegde plicht ook op de deskundige die krachtens ontwerpartikel 150 door de (hulp)officier van justitie is benoemd?

De NVvR stelt voor om in lijn met het eerste lid van ontwerpartikel 51i het woord 'gevorderde' in het eerste lid van het voorgestelde artikel 51j te vervangen door 'opgedragen'.

4.2.2. Tweede lid

Deze bepaling geeft de rechter de bevoegdheid om de deskundige een geheimhoudingsplicht op te leggen. Beschikt de (hulp)officier van justitie over dezelfde bevoegdheid? Of wordt deze functionaris geschaard onder de 'overige gevallen' waarin geheimhouding bij het verlenen van de opdracht als voorwaarde kan worden gesteld?

In dit verband werpt de NVvR nog de volgende vragen op. Waarvoor kan de voorwaarde van geheimhouding bij het verlenen van de opdracht worden gesteld? Wat gebeurt er als een deskundige weigert aan de voorwaarde van geheimhouding te voldoen? Is er dan voorzien in

een sanctie of hoeft er dan geen geheimhouding te worden betracht? Mag de deskundige bij zijn onderzoek een derde inschakelen en moet hij dat in zijn rapportage aangeven?

4.2.3. *Derde lid*

Het voorgestelde artikel 51j lijkt geen derde lid te kennen, maar wel een vierde en vijfde lid. Mogelijk is hier sprake van een verschrijving.

4.2.4. *Vierde lid*

Aangezien het gaat om het verschoningsrecht van de deskundige, zal in deze ontwerpbe-
ling bedoeld zijn te verwijzen naar de artikelen 217 tot en met 219a van het Wetboek van
Strafvordering.

4.2.5. *Vijfde lid*

In het voorstel is niet uitdrukkelijk geregeld op welk moment de deskundige voor een ver-
goeding in aanmerking komt. Kan hij een voorschot krijgen?

Met betrekking tot de beloning van deskundigen, merkt de NVvR op dat een te krappe finan-
ciering met betrekking tot de gerechtskosten gevolgen heeft voor de praktische mogelijkhe-
den voor rechters en officieren van justitie om een deskundigeninstituut bereid te vinden tot
het instellen van een onderzoek en het uitbrengen van een rapport.

Voor de rechtspraak is van belang dat de wetgever, meer dan thans is geschied, duidelijk-
heid verschaft over de vraag welke criteria de rechter-commissaris moet aanleggen bij de
beoordeling of de inschakeling van de door de verdachte aangewezen deskundige 'in het
belang van het onderzoek' is.

Ten slotte een tekstuele opmerking: is een bijzondere bedoeling gelegen in de woordkeuze
'kan niet meer bedragen' in plaats van: 'bedraagt niet meer'?

4.3. **Ontwerpartikel 51k**

4.3.1. *Eerste lid*

Moet de zinsnede 'bij algemene maatregel van bestuur' niet zijn 'bij of krachtens algemene
maatregel van bestuur' zoals dat in het tweede lid van ontwerpartikel 51k het geval is?

4.3.2. *Tweede lid*

De NVvR merkt op dat de mogelijkheid tot verlenging van de aanwijzing als vaste gerechte-
lijke deskundige niet beperkt lijkt te zijn tot een bepaalde periode en/of een bepaald aantal
verlengingen. Geldt voor de verlenging een periode van 4 jaar? Is het aantal verlengingen
onbeperkt?

Drie opmerkingen van tekstuele aard: 'geschiedt voor' dient te worden gewijzigd in 'geschiedt
op' en 'een termijn' dient te worden gewijzigd in 'voor een termijn'. Gelet op de slotwoorden
van het eerste lid van ontwerpartikel 51k ('aangewezen en beëdigd') ligt het voor de hand om
het tweede lid te laten aanvangen met de woorden 'De aanwijzing en beëdiging'.

4.3.3. Derde lid

Deze ontwerpbepaling roept een tweetal vragen op. Waarom kan het gerechtshof de toelating van een vaste gerechtelijke deskundige niet ambtshalve, maar enkel op vordering van het openbaar ministerie schrappen? Staat de niet-toegelaten deskundige een rechtsmiddel tegen zijn afwijzing ter beschikking?

4.4. Ontwerpartikel 51l

4.4.1. Eerste lid

De NVvR meent dat in de memorie van toelichting zou moeten worden verklaard waarom de deskundige bij het doen van zijn verslag slechts *zo mogelijk* aangeeft welke methode hij heeft toegepast. Wat moet in dit verband onder 'methode' worden verstaan? Wordt hiermee een bepaald wetenschappelijke onderzoek bedoeld? Of gaat het om de alledaagse betekenis van methode in de zin van de wijze van werken?

4.4.2. Tweede lid

De mogelijkheid om, in afwijking van het uitgangspunt dat schriftelijk verslag wordt gedaan, mondeling verslag te doen van de bevindingen roept de vraag op: in welke gevallen dit kan worden bepaald? Is hierbij alleen gedacht aan spoedgevallen? En op welke wijze wordt het mondelinge verslag vastgelegd?

Gelet op de aan ontwerpartikel 51l, tweede lid, voorafgaande bepalingen, zou 'rechter-commissaris' vervangen moeten worden door 'rechter'.

4.5. Ontwerpartikel 51m

De NVvR vraagt zich af hoe het algemene voorschrift van ontwerpartikel 51m, tweede lid, zich verhoudt tot artikel 216, eerste lid, Wetboek van Strafvordering dat de beëdiging van de deskundige beperkt tot bepaalde situaties.

Het tweede lid wijkt af van hetgeen artikel 299, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de beëdiging van de deskundige voorschrijft. De NVvR vraagt hiervoor aandacht, mede in het licht van hetgeen hiervoor in paragraaf 3.4. reeds is opgemerkt.

4.6. Onderdeel B

Artikel 310 Wetboek van Strafvordering verwijst naar artikel 147 en moet derhalve gewijzigd worden.

4.7. Ontwerpartikel 150

4.7.1. Eerste lid

Komt in de fase van het hoger beroep ook de advocaat-generaal de bevoegdheid toe om een deskundige te benoemen?

Bij standaardonderzoeken zoals bloedanalyse, zou de wetgever kunnen overwegen of mogelijk moet worden gemaakt de opdracht tot onderzoek aan een instituut als zodanig te geven, aangenomen dat aan dat instituut vaste gerechtelijke deskundigen verbonden zijn.

Voor de rechtspraak is van belang te weten op welke gronden de officier van justitie de door de verdachte verzochte benoeming van een deskundige kan weigeren. Hoe kan de officier van justitie de deskundigheid van de deskundige – die overigens reeds als vaste gerechtelijke deskundige is aangewezen – beoordelen?

4.7.2. Derde lid

Om welk 'onderzoek bedoeld in het eerste lid' gaat het? Het eerste lid spreekt niet over onderzoek. De formulering ware aan te passen.

De NVvR vraagt zich af of de opsomming in het derde lid limitatief is. Dienen de medewerkers van de reclassering en de bedieners van het ademanalyse-apparaat ook als 'deskundigen' in de zin van deze regeling te worden aangemerkt? Als dat het geval is, heeft dat aanzienlijke administratieve gevolgen voor de inschakeling van deze functionarissen.

4.8. Ontwerpartikel 150a

4.8.1. Eerste lid

De NVvR kan zich situaties voorstellen waarin het niet gewenst is dat de verdachte op de hoogte raakt van het feit dat aan een deskundige een opdracht tot onderzoek is verleend. Te denken valt aan situaties waarin de verdachte bij machte is om direct of indirect het onderzoek te beïnvloeden. De NVvR stelt voor om aan de eerste zin van het eerste lid van ontwerpartikel 150a toe te voegen: 'tenzij het belang van het onderzoek zich daartegen verzet'.

4.8.2. Tweede lid

De nogal absoluut gestelde bewoordingen van het tweede lid van ontwerpartikel 150a behoeven wellicht enige nuancering. Het is niet altijd werkbaar om van het resultaat van onderzoek gelijk kennis te geven. Een en ander zou in het geval van bloedonderzoek immers betekenen dat alle procesdeelnemers in het laboratorium aanwezig moeten zijn op het moment dat het onderzoek wordt uitgevoerd. In ieder geval ware nader aan te geven, in welke gevallen het belang van het onderzoek geacht mag worden zich tegen 'gelijke kennisgeving' van de uitslag van het deskundigenonderzoek te verzetten.

4.8.3. Derde lid

Deze bepaling vermeldt niet bij wie en binnen welke termijn om een tegenonderzoek verzocht kan worden.

4.9. Ontwerpartikel 150b

4.9.1. Eerste lid

Dient de weigering van de officier van justitie een schriftelijke te zijn?

4.9.2. Tweede lid

De voorgestelde bepaling mist een termijnstelling voor de voorlegging van de weigering van de officier van justitie aan de rechter-commissaris.

4.9.3. Derde lid

Het valt de NVvR op dat een termijn en andere procedureregels – denk aan het horen van de officier van justitie – voor de beoordeling van de weigering van de officier van justitie door de rechter-commissaris ontbreken. Evenmin wordt aangegeven welke criteria de rechter-commissaris bij zijn beoordeling dient te hanteren.

4.10. Ontwerpartikel 176

4.10.1. Tweede lid

Waarom wordt de aanbeveling van de verdachte gevolgd als er al een (groep van) gekwalificeerde vaste deskundige(n) beschikbaar is? Brengt zulks niet een extra administratieve last mee? En wanneer wordt de aanbeveling van de verdachte niet gevolgd? Aan welke gevallen moet dan worden gedacht?

Niet duidelijk is waarom het tweede lid van het voorgestelde artikel 176 het ontwerpartikel 51k, derde lid, van overeenkomstige toepassing verklaart. Is wellicht bedoeld om artikel 51i, derde lid, van overeenkomstige toepassing te verklaren? In dit verband vraagt de NVvR zich af welke (kwaliteits)eisen aan de door de verdachte aanbevolen deskundigen worden gesteld. Overigens zou in het tweede lid de zinsnede 'het belang van het onderzoek dit niet verbiedt' beter vervangen kunnen worden door: 'het belang van het onderzoek zich niet hiertegen verzet'.

4.10.2. Derde lid

De vraag is gesteld, waarom in de opsomming in het derde lid van ontwerpartikel 176 het onderzoek naar de geestvermogens en het onderzoek door de reclassering niet zijn opgenomen.

4.11. Ontwerpartikel 176a

Het tweede lid van ontwerpartikel 176a roept de volgende vragen op. Mag ook door de officier van justitie om het bedoelde onderhoud worden verzocht? Dient van het onderhoud een verslag te worden gemaakt? Welke invulling moet worden gegeven aan de termen 'voor zover zulks in het belang van het onderzoek noodzakelijk schijnt'? Moet het gevraagde onderhoud altijd worden toegestaan?

4.12. Ontwerpartikel 176b

4.12.1. Eerste lid

De NVvR vraagt zich af of het aanwezigheidsrecht van de door de verdachte aangewezen deskundige alleen geldt ten aanzien van technisch onderzoek of ook voor gedragskundig onderzoek. Het bijwonen van een – vaak over een langere aaneengesloten periode plaatshebbend – gedragskundig onderzoek zal in de praktijk niet gemakkelijk te realiseren zijn. Voorkomen moet worden dat de uitoefening van het aanwezigheidsrecht de voortgang en waarde van dergelijk onderzoek negatief beïnvloedt.

Wat is de status van de 'aanwijzingen' die de door de verdachte aangewezen deskundige bevoegd is te geven? Moeten deze aanwijzingen steeds worden opgevolgd? Zo nee, moet het niet opvolgen van de aanwijzingen – alsmede de redenen daarvoor – worden vastgelegd?

4.12.2. Derde lid

De zinsnede 'tweede tot en met vierde lid' moet worden vervangen door 'tweede en derde lid'. Ontwerpartikel 176a kent geen vierde lid.

4.13. Ontwerpartikel 176c

Het kopje 'aanwijzing andere deskundigen' ware omwille van de eenheid te wijzigen in 'benoeming andere deskundigen'.

4.14. Ontwerpartikel 228

Ontwerpartikel 51m, tweede lid, en de wijziging van artikel 228, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nopen tot aanpassing van artikel 299, eerste lid.

5. Conclusie

De voorgestelde regeling voldoet op een aantal punten nog niet aan de verwachtingen. Deze kritiek ziet met name op het naast elkaar (laten) bestaan van twee regelingen omtrent deskundigen, de ruime uitleg van het begrip 'deskundige' en daarbij in het bijzonder de positie van de rapporterende reclassering, en in het onvoldoende invullen van de voorgestelde criteria. Daarnaast heeft de NVvR op een aantal punten in detail commentaar gegeven of verduidelijking verzocht.

Wanneer te zijner tijd de desbetreffende Algemene maatregel van bestuur in ontwerp gereed is, zal de NVvR graag in de gelegenheid worden gesteld daarover advies uit te brengen.

Den Haag, 30 juni 2006

Namens het hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie,

L.a.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F.F. Langemeijer', is written over a horizontal line. The signature is stylized and somewhat cursive.

F.F. Langemeijer,
voorzitter